

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕДИЧНИЙ № 1
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ, ГЕНЕТИКИ І
МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНІ АСПЕКТИ
ІМУНОПРОФІЛАКТИКИ»

Обсяг	2,5 кредита/75 годин
Семестри, рік	ІХ-Х семестри, 5-й рік навчання
Дні, час, місце	Згідно затвердженого розкладу на клінічній базі кафедри ДЗ «Спеціалізований (спеціальний) клінічний санаторій ім.В.П.Чкалова», Французький бул. 89 Під час адаптивного карантину дні, час, місце (номер аудиторії) проведення всіх видів навчальних занять (лекцій, практичних занять) із навчальної дисципліни «Клінічні аспекти імунопрофілактики» визначено відповідно затвердженого розкладу
Викладачі	Гончарук Сергій Федорович, д.мед.н., професор Бажора Юрій Іванович, д.мед.н., професор Касьяненко Ганна Володимирівна, к.мед.н., доцент Тихонова Іріна Юріївна, асистент Осінцева Вікторія Ігорівна, асистент
Контактні телефони	Гончарук Сергій Федорович: (067)480-61-06 Касьяненко Ганна Володимирівна: (050)316-52-44
E-mail	Гончарук Сергій Федорович: goncharuks@ukr.net Касьяненко Ганна Володимирівна: avkasianenko@gmail.com Тихонова Іріна Юріївна: tichonova.ir.yur@gmail.com Осінцева Вікторія Ігорівна: vikaosintseva@ukr.net
Робоче місце	Кабінети кафедри клінічної імунології, генетики і медичної біології, Французький бул. 89
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щочетверга – з 14:00 до 17:00, щосуботи – з 09:00 до 13:00. <i>При дистанційному онлайн-навчанні консультації:</i> щочетверга – з 14:00 до 17:00, щосуботи – з 09:00 до 13:00 на платформах <i>Microsoft Teams, Zoom, Telegram, Viber</i>

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через очні зустрічі, за допомогою телефону і E-mail. У випадку переходу на дистанційне онлайн-

навчання комунікація зі студентами буде здійснюватися за допомогою телефону, E-mail і платформ *Microsoft Teams, Zoom, Telegram, Viber*.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Клінічні аспекти імунопрофілактики» є механізми формування індивідуального імунітету проти інфекційних і неінфекційних алергенів, принципи імунопрофілактики, класифікація вакцин, календар профілактичних щеплень в Україні.

Пререквізити і постреквізити курсу. (*Місце навчальної дисципліни в освітній програмі*). Навчальна дисципліна «Клінічні аспекти імунопрофілактики» базується на вивченні студентами I-V курсів таких дисциплін, як «Медична біологія», «Нормальна і патологічна фізіологія», «Патоморфологія», «Внутрішня медицина», «Педіатрія». У свою чергу, навчальна дисципліна «Клінічні аспекти імунопрофілактики» закладає основи для вивчення таких дисциплін, як «Сімейна медицина», «Інфекційні хвороби», окремі теми «Внутрішня медицина», «Педіатрія».

Метою вивчення дисципліни клінічної імунології та алергології є формування у майбутніх лікарів уявлення про механізми формування імуної відповіді; функціонування імуної системи у різних вікових груп; поняття індивідуального і популяційного імунітету; необхідність проведення імунопрофілактичних заходів; про класифікацію вакцин; про сучасний календар профілактичних щеплень в Україні.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомити з сучасними науковими досягненнями, щодо шляхів формування специфічної імунної відповіді на антигени.

2. Засвоїти механізми формування первинної і вторинної імунної відповіді на інфекційні і неінфекційні патогени.

4. Ознайомити з поняттям індивідуальний, груповий, колективний, популяційний імунітет.

5. Ознайомити з сучасними методами створення вакцин і їх класифікацією.

6. Ознайомити з регламентованими МОЗ України підходами до проведення щеплень в умовах лікувально-профілактичних закладів.

7. Сформувати уявлення про значимість формування індивідуального і популяційного імунітету в системі надання медичної допомоги.

Очікувані результати.

Унаслідок вивчення дисципліни «Клінічні аспекти імунопрофілактики» студенти повинні

ЗНАТИ:

- будову та клінічну фізіологію імунної системи;
- сучасні погляди на формування імунної відповіді;
- особливості формування протиінфекційного імунітету;
- класифікацію сучасних вакцин;
- принципи призначення імунопрофілактики;

- терміни профілактичних щеплень, згідно календарю профілактичних щеплень в Україні.

УМІТИ:

- роз'яснити пацієнтам та родичам пацієнтів необхідність проведення імунопрофілактичних заходів;

- виявити протипоказання для проведення імунізації;

- своєчасно виявити признаки поствакцинальних реакцій і поствакцинальних ускладнень;

- сформуванати план поствакцинальних щеплень для пацієнта згідно календарю профілактичних щеплень в Україні.

ОПИС КУРСУ

Форми та методи навчання.

Курс буде викладено в формі практичних занять (40 год.) і організації самостійної роботи студентів (35 год.).

Під час викладання навчальної дисципліни «Клінічні аспекти імунопрофілактики» використовуються методи проблемного викладу, а також пояснювально-ілюстративний, репродуктивний і евристичний методи.

Передбачено проведення індивідуальних і групових консультацій.

Зміст навчальної дисципліни:

ТЕМА №1. Загальні принципи функціонування імунної системи.

ТЕМА №2. Закономірності і особливості формування імунної відповіді.

ТЕМА №3. Принципи формування різних видів імунітету і класифікація вакцин.

ТЕМА №4. Протипоказання для проведення вакцинації, поствакцинальні реакції і поствакцинальні ускладнення.

ТЕМА №5. Календар профілактичних щеплень в Україні. **Залік.**

Перелік рекомендованої літератури.

Основна література

1. Бажора Ю.И., Гончарук С.Ф. Клиническая иммунология и аллергология. Учебное пособие: изд. 4-е, дополн. // Одесса: Пресс – курьер, 2018. – 264 с.

2. Дранник Г.Н. Клиническая иммунология и аллергология / Пособие для студентов, врачей — интернов, иммунологов, аллергологов, врачей лечебного профиля всех специальностей. – 4 изд., доп. // Киев: - ООО «ПОЛИГРАФ ПЛЮС».-2011. – 482 с.

3. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчально-методичний посібник – 2-е вид. /Л.І.Чернишова, Ф.І.Лапій, А.П.Волоха та ін.// Кіів: «Медицина» - 2019.- 320 с.

4. Клінічна імунологія та алергологія // Підручник за ред. Г.М. Дранніка.- К.:Здоров'я, 2006. – 888 с.

Додаткова література

1. Дитяча імунологія: підручник / Л.І.Чернишова, А.П.Волоха, Л.В. Костюченко та ін.; за ред. проф. Л.І.Чернишової, А.П. Волохи.- К., ВСВ «Медицина», 2013.- 720с.
2. Основы клинической иммунологии (учебное пособие для медицинских вузов) / пер. с англ. Э. Чепель, М. Хайни, С. Мисбах, Н. Сновден // М: ГЭОТАР-Медиа, 2013. – 416 с.
3. Рабсон А. Основы медицинской иммунологии: пер. а англ. // М: Мир,- 2016. – 319 с.
4. Довідник з алергології, 2-е вид., перероб. та допол. /За ред. проф. Б.М.Пухлика. – Київ: ТОВ «Доктор-Медіа», 2011. – 394 с.
5. Аллергология и иммунология. Национальное руководство. Краткое издание. Хаитов Р.М., Ильина Н.И. – М.:ГЭОТАР-Медия, 2017. – 640 с.
6. EAACI European Academy of Allergy and Clinical Immunology White Paper on Research, Innovation and Quality Care. Published by the European Academy of Allergy and Clinical Immunology 2018.
7. Наказ МОЗ України №595 від 16.09.2011 року «Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів» зі змінами і доповненнями внесеними наказами МОЗ України: №551 від 11.08.2014 року; №996 від 26.09.2016 року; №947 від 18.05.2018 року; №280 від 1.02.2018 року; №958 від 23.04.2019 року; №270 від 23.04.2019 року; №2070 від 11.10.2019 року; №1510 від 3.07.2020 року.

Інформаційні ресурси:

<https://elifesciences.org/subjects/immunology-inflammation>
<https://www.eaaci.org/>
<https://www.facebook.com/EAACI>
<http://aalu.org.ua/>
<https://allergy.immunologyconferences.com/events-list/asthma>
<https://www.immunopaedia.org.za/>
<https://www.worldallergy.org/meetings>
<https://www.medsprava.com.ua/article/1869-vaktsinatsya-za-novimi-vimogami-moz-yak-provoditi>
moz.gov.ua › [article](#) › [immunization](#) › [kalendar-profilaktichnih-sheplen](#)

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Оцінка поточної успішності виставляється за результатами:

- співбесіди на практичному занятті;
- розв'язання ситуаційних задач;
- відповіді на тестові завдання з множинною вибіркою.

При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляється оцінка за чотирибальною (традиційною) шкалою.

Значення оцінки «**відмінно**». Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування та нахили.

Значення оцінки «**добре**». Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Значення оцінки «**задовільно**». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Значення оцінки «**незадовільно**». Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, які становлять незначну частину навчального матеріалу.

Наприкінці вивчення навчальної дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад: 4,75.

На останньому практичному занятті викладач зобов'язаний оголосити студентам результати їх поточної академічної успішності, академічну заборгованість (якщо така є).

Підсумковий контроль знань із навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль із навчальної дисципліни – диференційний залік. До диференційного заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості й отримали середній бал за поточну навчальну діяльність не менше ніж 3,00.

Диференційний залік проводиться у вигляді письмової відповіді студента. Кожне завдання включає 40 тестових завдань, ситуаційну задачу та 2 теоретичних питання. Диференційний залік оцінюється за чотирибальною шкалою.

При дистанційному онлайн-навчанні диференційний залік проводиться в усній формі у вигляді співбесіди.

Оцінка за навчальну дисципліну – це на 50 % поточна успішність (середнє арифметичне всіх поточних оцінок студента) та на 50 % – оцінка на диференційному заліку.

Для кінцевого оцінювання навчальної дисципліни за чотирибальною традиційною (національною) шкалою спочатку розраховується середній бал за дисципліну як середнє арифметичне двох складових:

- 1) Середній поточний бал як арифметичне всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад: 4,76);
- 2) Традиційна оцінка за диференційний залік.

Середній бал за навчальну дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за чотирибальною шкалою та розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань із дисципліни.

Середній бал за дисципліну	Відношення отриманого студентом середнього балу за дисципліну до максимально можливої величини цього показника	Оцінка з дисципліни за чотирибальною шкалою (традиційна оцінка)
4,45-5,0	90-100 %	«5»
3,75-4,44	75-89 %	«4»
3,0-3,74	60-74 %	«3»

Традиційна оцінка з навчальної дисципліни конвертується в оцінку за 200-бальною шкалою та в подальшому ранжується за рейтинговою шкалою (ECTS).

Самостійна робота студентів (СРС).

СРС передбачає самостійне опрацювання таких тем:

Тема 1 «Відмінності формування первинної і вторинної імунної відповіді на інфекційні антигени» виноситься на самостійну роботу. Засвоєння матеріалу перевіряється на відповідному практичному занятті.

Тема 2 «Техніка і умови проведення вакцинації» виноситься на самостійну роботу. Засвоєння матеріалу перевіряється на відповідному практичному занятті.

Тема 3 «Календарі профілактичних щеплень у країнах Європи» виноситься на самостійну роботу. Засвоєння матеріалу перевіряється на відповідному практичному занятті.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

До диференційного заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості (відвідали всі практичні заняття) і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше ніж 3,00. Пропущені заняття і незадовільні оцінки студент може відпрацювати протягом циклу кожного дня (після завершення занять), а після закінчення вивчення циклу – в дні консультацій і відпрацювань (щочетверга та щосуботи).

Якщо студент отримав незадовільну оцінку з навчальної дисципліни, то протягом місяця він може відпрацювати диференційний залік без дозволу декана, друге перескладання диференційного заліку – наприкінці семестру за затвердженим деканом факультету графіком.

Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролів;
- ♦ посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ♦ надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними в навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне складання диференційного заліку;
- призначення додаткових контрольних заходів (індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);

Політика щодо відвідування та запізень.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Запізнення студента дозволяється не більше ніж на 10 хвилин і лише з поважної причини.

Мобільні пристрої.

Мобільні пристрої під час аудиторних занять можна використовувати лише з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії.

Під час перебування в аудиторії важливі доброзичливість, коректність, повага до викладача та одногрупників, толерантність до протилежної точки зору, конструктивний підхід до розв'язання проблем, дотримання етики академічних стосунків.